

Роль координатора ШСП в організації та проведенні Кола

Правильна організація та дотримання процедури проведення Кола є важливою умовою досягнення позитивних результатів у реалізації даної практики. Варто зазначити, що такий вид групової діяльності, як Коло, є досить потужним і здійснює вплив на учасників, тому, очевидно, що не кожен практик має достатньо навичок та знань, щоб самостійно впроваджувати його.

Хранитель Кола водночас несе відповідальність, що проявляється у багатьох аспектах реалізації даного процесу (організаційний, структурний, ціннісний тощо).

Однак, говорячи про діяльність ШСП, варто зазначити, що обов'язки ведучого (Хранителя) Кола повинні розподілятися між медіатором та координатором служби. Роль координатора ШСП в організації та проведенні Кола має спрямовуватися на забезпечення конструктивної взаємодії медіаторів, які є ведучими, та учасників Кола.

Розглядаючи основні складові проведення процедури Кола, необхідно визначити відповідні обов'язки координатора ШСП, спрямовані на реалізацію процесу:

1. Організація Кола.

До завдань координатора ШСП належить прийняття запитів на проведення Кола та направлення їх до медіаторів. Час, місце та умови проведення Кола повинні бути узгоджені між координатором та педагогом або представником шкільної адміністрації з метою уникнення непорозумінь.

Координатору варто пам'ятати, що перед призначенням ведучого необхідно з'ясувати інформацію щодо особливостей проведення Кола, відповівши на наступні запитання:

- Хто є учасниками Кола?
- Яка тема обговорюватиметься під час Кола?
- Чи проводилися Кола для даної групи людей?

Відповіді на дані запитання допоможуть з'ясувати основні аспекти процесу та призначити медіатора (-ів), які мають необхідні навички для ведення процедури.

Організаційний блок включає в себе попереднє інформування учасників Кола про особливості процедури. Це завдання можуть виконувати медіатори, обов'язком координатора є проведення попередньої розмови з педагогом, якщо останній має намір брати участь у Колі. Варто пам'ятати, що у Колі всі учасники є рівними, незалежно від віку, статусу та ролей, які вони виконують.

Ефективність роботи ШСП досягається за рахунок застосування в діяльності принципу «рівний – рівному», однак можуть виникати складні ситуації, коли учням необхідна підтримка координатора. Так, під час проведення Кола вирішення проблем, якщо виникла складна ситуація або до конфлікту залучені групи осіб з різним статусом (педагоги та учні, учні різних класів), координатор має взяти на себе виконання ролі ведучого кола спільно з одним із медіаторів ШСП. У разі запиту на проведення Кола між дорослими учасниками (педагоги, батьки) з метою вирішення конфлікту, процедуру має проводити координатор одноосібно,

оскільки лише у такому випадку буде витримано баланс рівності учасників та адекватності сприйняття ведучого Кола і відповідного ставлення до процесу.

Моніторинг процесу ведення Кола координатором є необхідною умовою реалізації кожної процедури, спрямованої на вирішення проблем та конфліктів.

2. Моніторинг діяльності медіаторів.

З метою підвищення професіоналізму медіаторів щодо проведення Кіл, координатору доречно контролювати рівень знань та навичок учнів, які працюють у ШСП. Важливим аспектом такої діяльності є перевірка розуміння ціннісного підґрунтя Кола медіаторами. Важливо, щоб учні усвідомлювали, що Коло – це не просто вправа, спрямована на встановлення діалогу, а практика, яка має на меті налагодження конструктивної взаємодії у колективі. Кожне питання, яке ставить ведучий Кола, спрямоване на отримання інформації, необхідної для відновлення стосунків між учасниками та вирішення проблеми.

Моніторинг ведучих Кола може проводитися шляхом реалізації кіл всередині команди медіаторів, де кожен із учнів може попрактикуватися в ролі ведучого та отримати зворотній зв'язок щодо результатів своєї роботи. Крім того, на перших етапах роботи ШСП координатор може виконувати обов'язки ведучого Кола разом з одним із медіаторів, таким чином спостерігаючи за роботою медіатора на практиці, і надавати підтримку в разі виникнення труднощів.

Важливо пам'ятати, що результат Кола залежить від того, чи буде дотримана структура процесу та наскільки ведучий сам усвідомлює цінності та принципи діяльності, до якої він залучений. Роль координатора полягає не лише у моніторингу та обговоренні труднощів ведення Кола, а й у мотивуванні медіаторів вдосконалювати власний досвід.

У діяльності ШСП не настільки важливим є кількісний показник впроваджених практик, наскільки якість їх реалізації та отримані результати.

3. Роль координатора ШСРК як ведучого Кола.

Як зазначалося раніше, координатор ШСП виступає ведучим Кола у певних випадках, якщо ситуація є складною для залучення учнів-медіаторів або учасниками є представники старших вікових груп.

У ситуаціях складних міжгрупових конфліктів серед учнів координатор може працювати в парі з одним із медіаторів, виконуючи роль ведучого Кола. Розподіл обов'язків між координатором та учнем відбувається таким чином, що координатор бере на себе відповідальність за роботу з емоціями учасників Кола, підтримкою учасників, які почуваються менш комфортно, невпевнено тощо. Роль учня-ведучого у таких випадках полягає у веденні процедури – постановці питань, обговоренні проблеми, формулюванні рішень, резюмуванні обговорень тощо. Такий розподіл ролей зумовлений тим, що учням у ролі ведучого може бути складно справитися з сильними емоціями учасників Кола. Координатор у свою чергу, також повинен пам'ятати про підтримку учня-ведучого у веденні процедури (особливо, це стосується резюмування обговорень), дотримуватися рівності під час обговорення та уникати надання порад, інструкцій, варіантів вирішення проблеми тощо.

У випадках, коли запит на проведення Кола надходить від педагогів та батьків стосовно допомоги у вирішенні проблем, координатор виконує роль ведучого одноосібно, оскільки в даному разі важливим є встановлення балансу між ведучим та учасниками Кола. Варто зазначити, що організація процедури для вище зазначених учасників є досить складною та потребує чіткого планування. Важливо пам'ятати наступні поради, щоб правильно організувати процедуру:

- встановити кількість охочих долучитися до участі в Колі (важливо, щоб це було добровільно і всі учасники були проінформовані про те, що відбуватиметься під час процедури);
- узгодити організаційні питання з учасниками (час, місце та приблизну тривалість Кола);
- чітко обговорити правила та принципи Кола (варто пам'ятати, що недостатня поінформованість учасників може призвести до порушення їхньої взаємодії під час процесу);
- визначити роль ведучого Кола (важливо пам'ятати, що хоча ведучий і працює з усіма учасниками на рівних, однак він має більше повноважень для координування діяльності).

Отже, роль координатора ШСП у проведенні Кіл є дуже важливою та відповідальною. Метою кожного Кола є «зцілення» учасників, спрямованість на відновлення їх взаємодії у громаді, а кожен аспект даної процедури спрямований на досягнення основної мети. Слід пам'ятати про те, що Коло – це практика, яка здійснює сильний вплив на учасників, а тому повинна застосовуватися на високому професійному рівні особою, яка має відповідні навички та знання для її реалізації.